

но, ситуативно или за по-дълго време се налага да се установят в неговите териториални владения. Това влияние е, от една страна, винаги пулсиращо в някаква завършена или довършваща се цялостност от гледна точка на ценностно-нормативната си база. В същото време, от друга страна, то е и избирателно, защото в него и чрез него „избуяват“, рефлектират и налагат своя аксиологически „глас“ определени социални стереотипи и смислови матрици, етнокултурни идиомы за „картината на света“ такъв, какъвто той е, какъвто може и трябва да бъде. Тази избирателност говори с гласовете на социокултурните (или етнокултурните) различия и дистанции. Тя всъщност по неведом и невинаги осъзнаван от човека начин търси аналогии, потвърждения или отрицания за истинността (или илюзорността) на собствената ценностно-нормативна база.

Конфигурациите на социопространствената, жизнената и веществената среда пряко или индиректно „съобщават“ за твърде много неща от социокултурния натюрел на нейните обитатели. Непрестанно „течащите“ от тях информации не са фиксирани само в една доминираща и видима посока. Освен главната, тотално натрапващата се информация, има и друга – опосредствано придвижваща се, периферно разположена от гледна точка на социалната ситуация, в която се взема конкретната интерпретация на средата. Целият този масив от информация за социокултурните, етно-, нравствено-психически, духовно-естетически, битови и пр. основи и стожери на субекта на средата е твърде голям – и като количество, и като качество. За това се консумира не само на съзнателно, рационално равнище или на ситуативно, емоционално-оценъчна плоскост на конкретна реактивност. Той може едновременно „със задна“ или „с предната дата“ да се задейства, да определя едни или други особености на поведенската и духовна ориентация и изява на субекта.

Поради всичко това естествената и мигновената отрицателна реактивност на нерома в срещата и сблъсъка му с ромската обител на „гетото“ е пряк или косвен израз на определена, съзнавана или неосъзнавана, социокултурна, етноидентификационна и социалнопсихична дистанция, на известно разминаване на морално-естетически вкусове и т. н. Чрез тази реактивност социалните и етнокултурните стереотипи незабавно въвеждат в обращение редица мно-